



## Силабус дисципліни

### ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

(Вступ до спеціальності. Загальна педагогіка)

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність – 012 Дошкільна освіта

Освітньо-професійна програма – *Дошкільна освіта.  
Інклюзивна освіта*

Дисципліна циклу: нормативна

Рік навчання: 1. Семестр: 1

Кількість кредитів: 4

Мова викладання: українська

---

#### Керівники курсу

к.пед.н., доцент **Ольга Леонідівна Главацька**,

к.пед.н., доцент **Оксана Тарасівна Писарчук**

---

#### Контактна інформація

[olga.raduk@gmail.com](mailto:olga.raduk@gmail.com), +380963818592

[pysarchukoksana04@gmail.com](mailto:pysarchukoksana04@gmail.com)+380972102239

#### Опис дисципліни

Дисципліна «Загальна педагогіка. (Вступ до спеціальності. Загальна педагогіка)» спрямована на оволодіння здобувачами вищої освіти основами сучасної педагогічної науки, формування професійних умінь і навичок, розвиток креативного мислення та високого рівня професійної культури, розкриття ролі педагогічних знань у цілісній системі професійної підготовки. Головне спрямування під час вивчення даного курсу – максимально використати творчий потенціал, активність, самостійність і відповідальність кожного студента у процесі засвоєння теоретичного і практичного матеріалу.

Основними завданнями вивчення цієї дисципліни є: опанування основними поняттями, завданнями та функціями педагогіки; засвоєння студентами системи знань принципів, форм, методів виховання і навчання; формування у студентів уявлення про процес навчання, його цілі; розвиток у студентів педагогічного мислення, здатності до аналітичного осмислення педагогічної дійсності; навчання творчих підходів до розв'язання нестандартних педагогічних ситуацій, уміння приймати найбільш вдалі рішення відповідно до педагогічних закономірностей, принципів виховання і навчання; усвідомлення особливостей управлінської діяльності, сучасних парадигм управління закладом дошкільної освіти; формування умінь та навичок організації, здійснення та аналізу професійної діяльності; сприяння формуванню у студентів основ педагогічної майстерності; набуття навичок науково організувати власну навчально-дослідну та самостійну роботу; формування у студентів уявлення про систему освіти в Україні та пріоритетні напрями її розвитку, особливості педагогічної діяльності на сучасному етапі та структуру дошкільної освіти в Україні; формування уявлення про особливості професіограми та професійної діяльності вихователя ЗДО; формування умінь та навичок технології організації навчальної та самостійної роботи студентів в університеті; формування необхідних умінь: здійснення пошуку потрібної літератури, складання бібліографічних покажчиків.

#### Структура дисципліни

Години (лек./сем.)		Тема	Результати навчання	Завдання
Денна	Заочна			

4/4		<b>Тема 1.</b> Система освіти в Україні, організація дошкільної освіти	Дослідити історію розвитку системи суспільного дошкільного виховання. Розуміти значення раннього розвитку для формування особистості. Знати систему дошкільної освіти: заклади дошкільної освіти, основні завдання дошкільної освіти на сучасному етапі. Встановити відмінність та подібність систем вищої освіти України і Європейських держав. Знати основні документи, які регламентують процес підготовки сучасного спеціаліста з вищою освітою. Знати законодавчу базу України про дошкільну освіту. Розкрити основні засади організації освітнього процесу в дошкільному закладі.	Тести, вправи, презентації результатів виконаних завдань
4/4	1/-	<b>Тема 2.</b> Зміст і організація навчання в університеті за педагогічними спеціальностями	Знати мету та цілі вищої освіти на сучасному етапі розвитку суспільства, державні стандарти вищої освіти. Розуміти принципи побудови педагогічного процесу у ЗВО. Висвітлити форми організації педагогічного процесу, контролю й оцінки знань студентів, види і значення самостійної роботи студентів. Розуміти права та обов'язки студентів. Розкрити роль студентського самоврядування.	Тести, вправи, презентації результатів виконаних завдань
6/6	1/1	<b>Тема 3.</b> Характеристика фахової діяльності вихователя дошкільного закладу. Професійні якості особистості педагога	Висвітлити історичні передумови виникнення професії педагога-вихователя, її соціальну значущість. Знати функції вихователя ЗДО, основні компоненти педагогічної діяльності вихователя, рівні творчої діяльності вихователя дошкільного закладу. Знати суть поняття про галузевий стандарт, освітньо-кваліфікаційну характеристику фахівця, освітньо-професійну програму підготовки майбутнього фахівця дошкільної освіти. Розуміти сутність понять «особистісний ріст педагога» та «професійне становлення педагога». Знати фактори впливу на професійне становлення педагога та етапи його становлення. Знати види кар'єри та складові іміджу педагога, способи його формування.	Тести, вправи, презентації результатів виконаних завдань
4/4		<b>Тема 4.</b> Навчальна та наукова діяльність студентів. Зміст, види і методи самостійної роботи студентів	Висвітлити поняття культури розумової праці студента, працездатності і умови її збереження. Розуміти значення навчальної роботи в аудиторії, науково-дослідницької діяльності студентів. Дати характеристику науково-дослідницької роботи студентів поза навчальним процесом. Знати зміст, види і методи самостійної роботи студентів. Розуміти сутність проблеми адаптації до навчання у вищій школі, поняття «культура навчальної праці» та основні його компоненти. Розкрити роль самоосвіти й самовиховання у процесі вузівської	Тести, вправи, презентації результатів виконаних завдань

4/4		<b>Тема 5.</b> Педагогічна практика у системі підготовки майбутніх вихователів	Знати зміст та завдання практичної підготовки студентів спеціальності «Дошкільна освіта». Розуміти значення проходження студентами різних видів педагогічної практики у ЗДО. Уміти застосовувати одержані у закладі вищої освіти знання на практиці.	Тести, вправи, презентації результатів виконаних завдань
2/2	1/-	<b>Тема 6.</b> Педагогіка як наука, її становлення і розвиток	Знати суть поняття, основні категорії педагогіки, етапи її розвитку. Висвітлити структуру педагогічної науки. Дослідити зв'язок педагогічної науки з іншими науками. Розкрити роль педагогічної підготовки у цілісній системі професійної підготовки.	Тести, презентації, термінологічний диктант, творчі завдання
2/2	1/1	<b>Тема 7.</b> Розвиток, виховання та соціалізація особистості	Розкрити сутнісну характеристику особистості та її психологічну структуру. Знати поняття та фактори розвитку особистості. Знати вікову періодизацію дитинства. Висвітлити рушійні сили розвитку особистості. Вміти показати значення виховання у розвитку і формуванні особистості. Довести необхідність виховання як спеціально організованого процесу. Обґрунтувати суть та механізми соціалізації. Висвітлити класифікацію і загальну характеристику факторів соціалізації.	Тести, презентації, термінологічний диктант, творчі завдання
4/2	1/-	<b>Тема 8.</b> Самовиховання як вищий етап виховного процесу	Знати суть поняття самовиховання, його властивості, ознаки, види, рівні розвитку. Розкрити взаємозв'язок виховання і самовиховання. Обґрунтувати структуру процесу самовиховання. Дослідити генезис самовиховання та виявити його значущість у житті людини. З'ясувати основні характеристики процесу самопізнання та його методи. Знати види самооцінки та їх значення у житті людини. Знати методи саморегуляції.	Тести, презентації, творчі завдання
2/2	-/1	<b>Тема 9.</b> Характеристика педагогічного процесу	Обґрунтувати системний характер педагогічного процесу. Висвітлити закономірності педагогічного процесу. Знати етапи педагогічного процесу. Висвітлити суть і напрями нововведень. Обґрунтувати оптимізацію педагогічної системи.	Ділові ігри, тести, презентації, творчі завдання
2/1		<b>Тема 10.</b> Педагог як суб'єкт педагогічного процесу	Знати характеристику педагогічної професії: виникнення, становлення своєрідність і перспективи розвитку. Обґрунтувати сутність, структуру, функції, види, особливості педагогічної діяльності. Знати психолого-педагогічні вимоги до особистості педагога, його права та обов'язки. Визначити професійні та особистісні якості педагога. Дослідити сучасні вимоги до особистості педагога.	Тести, творчі завдання, презентації

2/1	1/-	<b>Тема 11.</b> Логіка і методика науково-педагогічного дослідження	Розкрити сутність поняття та функції науково-педагогічних досліджень. Висвітлити форми наукового викладу матеріалів дослідження. Обґрунтувати основні види наукової роботи студентів. Знати поняття наукового методу, його функції та особливості. Проаналізувати методи емпіричного та теоретичного рівнів науково-педагогічного дослідження. Знати різновиди наукового експерименту.	Тести, презентації, творчі завдання
2/2	1/1	<b>Тема 12.</b> Предмет і завдання дидактики. Суть процесу навчання	Знати поняття дидактики, її завдання та основні категорії. Знати сутність, функції та структуру процесу навчання. Висвітлити структуру діяльності вчителя у процесі навчання. Знати психолого-педагогічні основи діяльності учнів в процесі навчання під керівництвом учителя та під час самостійної роботи.	Реферати, тести, творчі завдання, презентації
2/2		<b>Тема 13.</b> Закономірності та принципи навчання	Знати поняття закону і закономірностей навчання. Дати характеристику загальних закономірностей і принципів навчання. Визначити правила навчання.	Реферати; творчі завдання, тести, презентації
2/2		<b>Тема 14.</b> Форми, методи і засоби навчання	Знати поняття та особливості методів навчання. Розрізняти поняття «методи», «прийоми» і «засоби» навчання. Знати різноманітні підходи до класифікації і характеристику методів навчання в сучасній дидактиці. Знати поняття та класифікацію форм організації навчання. Висвітлити організацію навчальної діяльності учнів на уроці. Знати основні вимоги до уроку. Знати позаурочні форми організації навчання. Обґрунтувати шляхи підвищення ефективності організації навчальної діяльності учнів в сучасній школі.	Тести, творчі завдання, презентації
2/2	1/-	<b>Тема 15.</b> Виховання в цілісному педагогічному процесі. Зміст процесу виховання	Знати сутність процесу виховання. Обґрунтувати двосторонній характер процесу виховання. Висвітлити особливості процесу виховання. Знати структуру процесу виховання та дати характеристику його складових. Обґрунтувати зміст процесу виховання. Висвітлити вимоги, які висуваються до змісту виховання на сучасному етапі. Знати сутність і завдання основних напрямів виховання. Характеристика закономірностей виховання. Особливості і специфіка принципів виховання.	Тести, презентації, творчі завдання, тести

2/2	1/-	<b>Тема 16.</b> Форми та методи виховання	Знати поняття та класифікацію форм організації процесу виховання. Висвітлити індивідуальні, групові, колективні та масові форми організації процесу виховання. Показати значення учнівського колективу у формуванні особистості учня. Знати стадії і перспективи розвитку дитячого колективу. З'ясувати особливості педагогічного керівництва учнівським колективом. Обґрунтувати значення взаємодії школи, сім'ї та громадськості у справі виховання. Знати поняття та особливості методів виховання. Розрізняти поняття «методи», «прийоми» і «засоби» виховання. Висвітлити умови, що визначають вибір методів, засобів і прийомів виховання. Знати класифікацію методів виховання.	Реферати; творчі завдання, тести, презентації
-/2		<b>Тема 17.</b> Заклад дошкільної освіти як педагогічна система і об'єкт управління	Знати нормативно-правове забезпечення адміністративної діяльності керівника закладу дошкільної освіти. Знати зміст і методика роботи, статут закладу освіти. Юридична відповідальність керівника закладу дошкільної освіти.	Реферати, творчі завдання, тести, презентації

### Літературні джерела

1. Базовий компонент дошкільної освіти. Авторська група : Байер О.М., Безсонова О.К., Брежнєва О.Г., Гавриш Н.В., Загородня Л. П., Косенчук О. Г., Корнєєва О.Л., Лисенко Г. М., Левінець Н. В., Машовець М.А., Мордоус І.О., Нерянова С. І., Піроженко Т. О., Половіна О. А., Рейпольська О.Д., Шевчук А. С. Під науковим керівництвом доктора психологічних наук, професора, член-кореспондента НАПН України – Піроженко Т.О. 2021. URL: [https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro\\_novu\\_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf](https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf)
2. Державний стандарт дошкільної освіти: особливості впровадження / Упоряд.: О. Г. Косенчук, І. М. Новик, О. А. Венгловська, Л. В. Куземко. Харків: «Ранок», 2021. 240 с.
3. Княжева І.А. Педагогіка: навчальний посібник для здобувачів освіти першого освітнього рівня (бакалавр). Одеса, Університет Ушинського, 2023. 110 с.
4. Менеджмент в освіті: підручник / за ред. проф. В. Крижка. Київ : Освіта України, 2020. 438 с.
5. Методичні рекомендації до оновленого Базового компонента дошкільної освіти. Лист МОН України №1/9-148 від 16.03.2021. URL: <https://mon.gov.ua/npa/shodo-metodichnih-rekomendacij-do-onovlenogo-bazovogo-komponenta-doshkilnoyi-osviti>
6. Пальчевський С.С. Педагогіка: навч. посіб. 3-є вид. Київ : Каравела, 2020. 496 с.
7. Пашенко М.І. Педагогіка: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 228 с.
8. Про загальну середню освіту: Закон України від 13.05.1999 р. № 651-XIV. Редакція від 09.08.2019, підстава – 2745-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/651-14>
9. Про освіту: Закон України від 24.06.2020 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
10. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16.01.2020 № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20>
11. Управління закладом освіти: Підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів / С.Г. Немченко, В.В. Крижка, І.Ф. Шумілова, О.М. Старокожко, О.Б. Голік. 2-е вид. перероб. і допов. Бердянськ : БДПУ, 2020. 603 с.
12. Шкала оцінювання якості освітнього процесу в закладах дошкільної освіти. Третя редакція (ECERS-3) / Тельма Гармс, Річард М. Кліффорд, Деббі Краєр / пер. з англ. О. Тільна. Харків: Вид-во «Ранок», 2020. 116 с.

13. Я у Світі. Програма розвитку дитини від народження до шести років / наук. кер. О.Л. Кононко. Київ : ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2019. 448 с.
14. Bondarenko N., Kyzenko V., Kosianchuk S. Asking questions as a universal life-affirming skill of the XXI century. Organizational problems of life quality management in the conditions of globalization. Monograph [eds: M. Duczmal, T. Nestorenko]. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 2020. Pp. 20–28.
15. Frick T. W. Education Systems and Technology in 1990, 2020, and Beyond. TechTrends. New York Country, U.S. : Springer New York, 2020. Vol. 64. Issue 5, September. P. 693–703. <https://doi.org/10.1007/s11528-020-00527-y>

### Додаткові матеріали для опрацювання

1. **Всеукраїнський портал «Освіта.ua»** (2020). *Освітній процес у дошкільних навчальних закладах: рекомендації та інновації*. [www.osvita.ua](http://www.osvita.ua)
2. Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку / НАПН України. Київ: ФОП Ференець В. Б., 2020. 44 с. URL: <https://bit.ly/2E3xuLJ>
3. **Український інститут розвитку освіти** (2023). *Нові методики та стандарти дошкільної освіти*. [www.uriedu.gov.ua](http://www.uriedu.gov.ua)
4. [Child-friendly-convention-UA.pdf \(unicef.org\)](http://www.unicef.org/child-friendly-convention-UA.pdf)
5. Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку / НАПН України. Київ: ФОП Ференець В. Б., 2020. 44 с. URL: <https://bit.ly/2E3xuLJ>
6. Програми розвитку дітей. Міністерство освіти і науки України. 2024. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/doshkilna-osvita-2/programi-rozvitku-ditey>.

### Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися встановлених дедлайнів, а у разі їх порушення без поважної причини оцінка за завдання може бути знижена. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час модульних контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування (наприклад, програма Kahoot).
- **Політика щодо відвідування:** За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу.

### Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10 %	10 %	10 %	10 %	5 %	15%	40 %
Поточне оцінювання	Модульний контроль	Поточне оцінювання	Модульний контроль	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен

Середнє арифметичне з оцінок отриманих під час опитування на кожному практичному занятті.	Модульна контрольна робота (теми 1-5).	Середнє арифметичне з оцінок отриманих під час опитування на кожному практичному занятті.	Модульна контрольна робота (теми 6-17).	Оцінка за виконане завдання	Оцінка за виконане завдання	Тестові завдання (15 тестів по 4б. за тест) – макс. 60 балів. Теор. пит. 1 – макс. 20 балів. Теор. пит. 2 – макс. 20 балів.
---	--	---	---	-----------------------------	-----------------------------	---

### Шкала оцінювання

<i>За шкалою університету</i>	<i>За національною шкалою</i>	<i>За шкалою ECTS</i>
90-100	Відмінно	A (відмінно)
85-89	Добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	Задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	Незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)